

Samenvatting verkenning toezicht op de bedrijfsbrandweerorganisatie

bij bedrijven met een aanwijzing conform art. 31 Wv

15 oktober 2022








landelijk expertise centrum
industriële veiligheid

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Aangewezen Brzo-bedrijven	4
3	Vastgesteld beleid.....	5
4	Conclusies verkenning.....	6
5	Wensen en aanbevelingen.....	8

1 Inleiding

Gedreven om van elkaar te leren is er begin 2022 een verkenning uitgevoerd door het Landelijk expertisecentrum industriële veiligheid (LEC IV) naar de wijze van toezichthouden op de bedrijfsbrandweerorganisatie. De scope hierbij was de groep bedrijven die door de veiligheidsregio, vanuit artikel 31 Wet veiligheidsregio's, is aangewezen om een bedrijfsbrandweer te hebben. De verkenning is ingestoken als aftasting, exploratie ofwel oriëntatie. Het betreft nadrukkelijk geen audit of diepgravend onderzoek, maar de resultaten nodigen wel uit om als collega's uit verschillende regio's het gesprek met elkaar aan te gaan.

Artikel 31		    
1	Het bestuur van de veiligheidsregio kan een inrichting die in geval van een brand of ongeval bijzonder gevaar kan opleveren voor de openbare veiligheid, aanwijzen als bedrijfsbrandweerplichtig.	
2	Het hoofd of de bestuurder van een aangewezen inrichting draagt er zorg voor dat in die inrichting kan worden beschikt over een bedrijfsbrandweer, die voldoet aan de bij de aanwijzing gestelde eisen inzake personeel en materieel.	

Artikel 31 Wet veiligheidsregio's

Deze verkenning is uitgevoerd door in gesprek te gaan met collega's in de zes Brzo-veiligheidsregio samenwerkingsverbanden. De ene Brzo-regio heeft één werkwijze, de andere regio kent meerdere werkwijzen, doordat veiligheidsregio's taken zelfstandig uitvoeren. De collega's die het LEC sprak hebben hun werkwijzen toegelicht en documenten laten zien. Zo is een beeld ontstaan van de manieren van voorbereiding, uitvoering en rapportage van toezichthouden op de bedrijfsbrandweerorganisatie in Nederland. Daaruit hebben we een aantal best practices gehaald die goed zijn om te delen.

Artikel 61		    
1	Onverminderd artikel 57, eerste lid , zijn met het toezicht op de naleving van	
	a. het bij of krachtens artikel 30 en 31 bepaalde, of	
	b. het bij of krachtens artikel 48 bepaalde ten aanzien van de krachtens artikel 17 aangewezen inrichtingen,	
	belast de ambtenaren die bij besluit van het bestuur van de veiligheidsregio zijn aangewezen. Van dit besluit wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.	
2	Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over het toezicht, bedoeld in het eerste lid, onder b.	
3	Met het toezicht op de naleving van de verordening, bedoeld in artikel 3, tweede lid , en van de regels, bedoeld in artikel 3, derde lid, zijn belast de bij besluit van het college van burgemeester en wethouders aangewezen ambtenaren.	

Artikel 61 Wet veiligheidsregio's regelt het toezicht door de veiligheidsregio

De uitkomsten van deze verkenning zijn aangeboden aan het landelijke netwerk industriële veiligheid (iv) van de veiligheidsregio's. Daarnaast worden de inzichten, aanbevelingen en wensen gebruikt als input voor een op te stellen werkwijzer of handreiking toezicht op de bedrijfsbrandweerorganisatie. Deze is er nu niet, maar het netwerk industriële veiligheid heeft daar behoefte aan.

2 Aangewezen Brzo-bedrijven

Het LEC IV heeft op verzoek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en als input voor de Staat van de Veiligheid 2021 een overzicht opgesteld van de stand van zaken met betrekking tot de bedrijfsbrandweeraanwijzingen bij Brzo-bedrijven. Hierbij is gebruik gemaakt van de bedrijvenlijst van [BRZO+](#) die ook de basis vormt voor de 'Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2021'.



De status van deze bedrijfsbrandweeraanwijzingen en –procedures op peildatum 1 april 2022 is opgenomen in de onderstaande tabel. Voor 328 Brzo-bedrijven is door de veiligheidsregio's een beoordeling uitgevoerd. Dit heeft geleid tot 96 aanwijzingen en 240 besluiten dat geen bedrijfsbrandweer nodig is. Van de aangewezen bedrijven is 84% hogedrempelbedrijf.

Tijdens de momentopname zijn 68 Brzo-bedrijven in beeld waar een bedrijfsbrandweer procedure loopt of nog opgestart moet worden. Deels

betreft dit nieuwe Brzo-bedrijven. De verantwoordelijke veiligheidsregio's verwachten dat bij 6 inrichtingen de lopende of de nog te starten procedure zal leiden tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing. Over het algemeen adviseren de veiligheidsregio's om (automatische) stationaire voorzieningen voor incidentbestrijding, zoals vaste (schuim)blussystemen en sprinklersystemen, voor te schrijven in de omgevingsvergunning milieu.

Let op: de onderstaande tabel betreft Brzo-bedrijven en bevat geen gegevens van vervoersgebonden inrichtingen (spoorwegemplacements en stuwadoors) die (mogelijk) in aanmerking komen voor een aanwijzing. De gegevens van deze bedrijven worden niet landelijk bijgehouden of verzameld. Bij de vervoersgebonden inrichtingen met een aanwijzing wordt door de veiligheidsregio ook toezicht gehouden.

	Aantal bedrijven dat mogelijk in aanmerking komt voor een aanwijzing	Aantal beoordeeld	Aantal aangewezen bedrijven	Bedrijven waar geen bedrijfsbrandweer nodig is	Overige bedrijven (in behandeling / nog niet gestart)
Hoge drempel-bedrijven	263 (64%)	215 (82%)	81 (31%)	134 (51%)	45 (17%)
Lage drempel-bedrijven	145 (36%)	113 (78%)	15 (10%)	106 (73%)	23 (16%)
Totaal	408	328 (80%)	96 (24%)	240 (59%)	68 (17%)

Tabel 1: Gegevens Staat van de Veiligheid 2021, stand van zaken per 1 april 2022

3 Vastgesteld beleid

In 2018 heeft het LEC BrandweerBRZO, zoals het LEC IV tot half maart 2022 heette, twee [modelbeleidsstukken](#) vastgesteld en aangeboden aan de veiligheidsregio's; het model aanwijsbeleid en het handhavingsbeleid veiligheidsregio's industriële veiligheid.

In 88% van de regio's is zowel het aanwijs- als het handhavingsbeleid¹ door het bestuur vastgesteld. Zie tabel 2. Het LEC IV is voornemens om in 2023 het model aanwijsbeleid en model handhavingsbeleid te herzien.

Veiligheidsregio	Brzo-samenwerkingsverband	Aanwijsbeleid vastgesteld op	Toezichtbeleid vastgesteld op
VR Limburg-Noord	Limburg	25-1-19	25-1-19
VR Zuid-Limburg	Limburg	7-12-18	7-12-18
VR Groningen	Noord	25-5-18	25-5-18
VR Friesland	Noord	7-3-19	7-3-19
VR Drenthe	Noord	19-12-18	19-12-18
VR Zeeland	Zuidwest	28-1-19	20-12-18
VR Zuid-Holland Zuid	Zuidwest	niet vastgesteld	niet vastgesteld
VR Rotterdam-Rijnmond	Zuidwest	13-7-20	13-7-20
VR Hollands-Midden	Zuidwest	12-jun-13	niet vastgesteld
VR Haaglanden	Zuidwest	stelt niet vast	niet vastgesteld
VR Midden-West Brabant	Brabant	1-5-19	1-5-19
VR Brabant-Noord	Brabant	3-4-19	3-4-19
VR Brabant-Zuidoost	Brabant	apr-19	apr-19
Brw. Amsterdam-Amstelland	Noordwest	21-6-18	21-6-18
VR Gooi en Vechtstreek	Noordwest	3-10-18	3-10-18
VR Zaanstreek-Waterland	Noordwest	6-12-19	6-12-19
VR Noord-Holland Noord	Noordwest	8-11-18	8-11-18
VR Kennemerland	Noordwest	15-10-18	15-10-18
VR Flevoland	Noordwest	12-12-18	12-12-18
VR Utrecht	Noordwest	8-2-21	8-2-21
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden	Oost	4-7-18	4-7-18
VR Noord- en Oost-Gelderland	Oost	16-mei-19	16-mei-19
VR Gelderland-Zuid	Oost	18-4-19	plan: 18-04-19
VR IJsselland	Oost	3-7-19	3-7-19
VR Twente	Oost	15-4-19	15-4-19

Tabel 2: vastgesteld model aanwijsbeleid en handhavingsbeleid industriële veiligheid per vr

¹ Door het LEC BrandweerBRZO op 18 april 2018 aangeboden aan alle 25 directeuren veiligheidsregio's

4 Conclusies verkenning

De conclusies die we trekken uit de verkenning worden hier op hoofdlijnen weergegeven.

Beleid

Het modelbeleid voor aanwijzen bedrijfsbrandweren en modelbeleid handhaving industriële veiligheid, welke door het LEC zijn opgesteld, is door 88% van de besturen van de veiligheidsregio's vastgesteld.

Er is behoefte aan een praktische invulling van toezicht op de bedrijfsbrandweerorganisatie. Dit geeft duidelijkheid en kan een uniforme werkwijze bevorderen. De uitwerking kan in de vorm van een handreiking of werkwijzer worden vormgegeven.

Voorbereiding

Wat nemen veiligheidsregio's mee in de voorbereiding op een inspectie:

- de resultaten vanuit een voorgaande oefening en het oefenprogramma, hierin staan de scenario's.
- voor thema inspecties wordt er met een audittrail/checklist gewerkt.
- een checklist voor het beoordelen van het oefenprogramma.
- een aandachtpuntenlijst, deze is opgesteld met de aanwijzing als uitgangspunt en de uitrukdata vanuit de meldkamer.
- feedback vanuit oefeningen mee en info m.b.t. incidenten.
- meldingen vanuit de meldkamer en hoofdstuk 17 Wm meldingen vanuit de omgevingsdienst
- bij de veiligheidsregio gemelde inzetten van de bedrijfsbrandweer.
- voor sommige onderwerpen heeft het meerwaarde om samen te werken met omgevingsdienst en NLA (bijv. inzake PBM's).
- het draaiboek van de oefening wordt vooraf opgevraagd.

Er zijn veiligheidsregio's die de werkwijze voor het uitvoeren van toezicht op de bedrijfsbrandweer hebben beschreven in procesbeschrijvingen.

Planning toezicht

De frequentie van inspecteren op de bedrijfsbrandweerorganisatie is wisselend binnen de veiligheidsregio's. Bij veel regio's gaat de voorkeur uit naar 1 keer per jaar, maar er zijn ook regio's waarbij er eenmaal per twee jaar wordt geïnspecteerd. Dit kan afhankelijk zijn van de grootte van de aanwijzing.

De frequentie van inspecteren is wisselend binnen de veiligheidsregio's evenals het aantal uren dat wordt gereserveerd voor een bedrijfsbrandweerinspectie. Bij veel regio's gaat de voorkeur uit naar 1 inspectie per jaar. In de meeste gevallen worden inspecties vooraf aangekondigd.

In een regio wordt de inspectie uitgevoerd door toezichthouders uit een andere regio als de regio die de aanwijzing heeft opgesteld. Zo wordt een stukje onafhankelijkheid ingebouwd.

Tijdens de corona pandemie is er meer gecommuniceerd tussen de regio's, bedrijven en bedrijfsbrandweren over de capaciteit van de bedrijfsbrandweren (vanuit de vraag of de continuïteit van de bedrijfsbrandweer gewaarborgd is). Grote problemen zijn uitgebleven.

Toezicht uitvoeren

Er bestaat diversiteit in het uitvoeren van toezicht op de bedrijfsbrandweerorganisatie. Dit komt onder meer tot uiting in het feit dat er:

- in enkele regio's (met slechts enkele aangewezen bedrijven) nauwelijks toezicht wordt gehouden;
- in andere regio's (met veel aangewezen bedrijven) toezicht onderdeel is van de jaarcyclus;
- een diversiteit aan thema's wordt geïnspecteerd (al dan niet met regionale checklists en audittrails);
- anders wordt omgegaan met periodiek toezicht op de afwijzing;
- een verschillende hoeveelheid uren beschikbaar zijn voor het uitvoeren van toezicht op preventieve inspecties, oefeningen en nacontroles.

Veelal worden inspecties aangekondigd uitgevoerd. Hier en daar wordt tijd gereserveerd voor onaangekondigde inspecties.

Er zijn ook verschillen in de thema's die worden 'meegenomen' tijdens inspecties. In de ene regio wordt standaard een 'live test' van de bedrijfsbrandweer gevraagd (om ook te kunnen beoordelen of de in het scenario genoemde inzetijden overeenkomen met de praktijk), in een andere regio wordt incidentenonderzoek meegenomen tijdens de preventieve toezichtbezoeken. En weer ergens anders wordt periodiek toezicht op de 'afwijzing' uitgevoerd.

Rapportage

De modelbrieven, rapportageformat en het landelijk beleid die door de werkgroep bedrijfsbrandweren van het netwerk iv zijn opgesteld worden door veel veiligheidsregio's gebruikt.

Daarnaast zijn door een veiligheidsregio een set (juridisch getoetste) formats ontwikkeld voor rapporten en brieven. Deze formats dragen bij aan een verdere professionalisering van toezicht en handhaving op de bedrijfsbrandweer.

Het rapport van de bedrijfsbrandweerinspectie wordt over het algemeen naar het bedrijf gestuurd en in sommige regio's ook naar de Brzo-inspectiepartners.

Handhaving

Bij het uitvoeren van toezicht komen toezichthouders van de meeste veiligheidsregio's geen grote misstanden tegen in de bedrijfsbrandweerorganisatie.

In slechts een enkele regio wordt regelmatig overtredingen geconstateerd met voornemens voor last onder dwangsommen en last onder dwangsommen tot gevolg. Iets wat in artikel 63 Wv is geregeld.

Als er overtredingen worden geconstateerd betreft het onvoldoende werkende en onvoldoende onderhouden middelen. De handhaving ervan wordt door de veiligheidsregio opgepakt.

De aard en wijzen van handhaving en de termijnen voor starten van handhaving gaat volgens de regio's conform het vastgestelde handhavingsbeleid.

Communicatie

De resultaten m.b.t. toezicht en handhaving worden veelal collegiaal intern gecommuniceerd. Door een aantal regio's worden afschriften van brieven en rapporten naar de gemeente gestuurd.



5 Wensen en aanbevelingen

Wensen en aanbevelingen vanuit de regio's

Input voor werkwijzer bedrijfsbrandweren: incidentenonderzoek als onderdeel van preventief toezicht.

Een onderzoek naar de effectiviteit van waterschermen (neerslaan toxische wolk) wordt aanbevolen.

Het testen van de opkomsttijd van de bedrijfsbrandweer. Zo ontstaat een realistisch beeld van de inzet van de bedrijfsbrandweer.

Er is behoefte aan een format voor het uitvoeren van audits (werkwijzer toezicht) en een second opinion vanuit een andere regio. Dit wordt nu vaak alleen intern gedaan.

Veel bedrijven hebben een "afwijzing" omdat zij geen geloofwaardige scenario's hebben of de geloofwaardige scenario's hebben afgedekt met brandbeheers- of brandbestrijdingsinstallaties. Deze installaties worden opgenomen (en geborgd) in de omgevingsvergunning. Op deze installaties wordt niet structureel toezicht uitgeoefend door de veiligheidsregio's. Tijdens Brzo-inspecties wordt onderhoud en werking weleens meegenomen.

Kijk niet alleen naar de aanwijzing, maar ook naar de vertaling in onderliggende contracten met private bedrijfsbrandweerorganisaties.

Maak in het toezicht onderscheid tussen publiek-private samenwerking (PPS) en bedrijfsbrandweren. Aan welke voorschriften moet de PPS en aan welke voorschriften moet de brandweer voldoen.

Bedrijven begrijpen niet altijd waarom veiligheidsregio's de bedrijfsbrandweer zo belangrijk vinden. De bedrijfsbrandweer is er om schade buiten de poort te beperken/ voorkomen. Het is belangrijk om bedrijven hier periodiek op te wijzen en dat de bedrijfsbrandweer niet vergeet naar de aanwijsgrond te kijken.

Nadenken/spreken over landelijke juridische ondersteuning in het vakgebied industriële veiligheid en hoe we om willen gaan met strafrechtelijke handhaving.

Aanbevelingen vanuit het LEC industriële veiligheid

Reserveer tijd voor het beoordelen van oefenplannen, het bijwonen van oefeningen, het uitvoeren van preventieve inspecties en voor handhaving die daar uit kan volgen.

Wissel voor oefeningen en de bedrijfsbrandweeraanwijzing aangekondigd toezicht af met onaangekondigd toezicht.

Meer uniformiteit, kijken waar we elkaar landelijk kunnen vinden in de vorm van formats en brieven, toezicht en het delen van uitkomsten uit toezicht op bedrijfsbrandweren. Dit zijn uitgangspunten die terug kunnen komen in een handreiking toezicht op de bedrijfsbrandweren.

Binnen het landelijke netwerk industriële veiligheid het gesprek voeren over het verhogen van landelijke uniformiteit in de uitvoering van toezicht op de bedrijfsbrandweren.

De diverse modelbrieven en rapportageformats met elkaar vergelijken en bezien of de landelijke set verbeterd kan worden (als onderdeel van de werkwijzer toezicht op de bedrijfsbrandweerorganisatie).

De communicatie over toezicht op de bedrijfsbrandweerorganisatie lijkt weinig aandacht te krijgen, zowel binnen de organisatie als erbuiten. Veiligheidsregio's zouden meer extern kunnen communiceren wat ze doen binnen het werkveld industriële veiligheid, wat de resultaten zijn en waar deze inzet toe bijdraagt.

Actie

Deels kunnen de wensen en aanbevelingen kunnen door de veiligheidsregio's en de zes vr samenwerkingsverbanden als verbeterpunt worden opgepakt. En deels zal het netwerk industriële veiligheid onderzoeken welke wensen en aanbevelingen landelijk kunnen worden opgepakt (al dan niet via een werkwijzer toezicht op de bedrijfsbrandweren).



Dit is een uitgave van:

Landelijk expertisecentrum industriële veiligheid (LEC IV) (tot maart 2022 LEC BrandweerBRZO)

Projectleider: drs. ing. Jan Meinster

Projectmedewerker: Chantal Torn-Wintjens

Foto's door: Rob Jastrzebski

Contact

Postbus 9154, 3007 AD Rotterdam

<https://leciv.nl>

[Twitter.com/lec_iv](https://twitter.com/lec_iv)

088 - 8779 556

Uitgave: 15 oktober 2022

*Disclaimer: dit betreft een beknopte externe samenvatting. Een samenvatting is niet volledig in zijn informatieverschaffing. Wilt u meer informatie? Neemt u dan contact op met de projectleider of de **industriële veiligheid coördinator** van de veiligheidsregio waar uw interesse naar uitgaat.*

